

2. Дідур Ю.І. Особливості функціонування ергонімів у мові, мовленні та ментальному лексиконі (в українській, англійській та російській мовах): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.15. Одеса, 2015. 195 с.

3. Кутуза Н.В. Структурно-семантичні моделі ергонімів (на матеріалі ергонімікону м. Одеси): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Одеса, 2003. 214 с.

4. Лесовець Н.М. Ергонімія м. Луганська: структурно-семантичний і соціально– функціональний аспекти: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Луганськ, 2007. 295 с.

5. Сидоренко О.М. Номінаційні процеси в полілінгвальній ергонімії Донеччини: дис. ... канд. філол. н.: 10.02.15. Донецьк, 2013. 210 с.

6. Цілина М.М. Ергоніми м. Києва: структура, семантика, функціонування: дис. ... канд. філол. н.: 10.02.01. Київ, 2006. 243 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-039-1-68>

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕРГОНІМІЇ ПОСТРАДЯНСЬКОЇ ДОБИ

Юрса Л. В.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри українського прикладного мовознавства
Львівського національного університету імені Івана Франка
м. Львів, Україна*

Негер О. Б.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

У процесі становлення української онімної лексики пострадянської доби відбулись ряд трансформаційних змін.

Почало відбуватися значне позжавлення різнорідних міжмовних контактів, які стали причиною до інтенсивного поширення глобалізаційних впливів, входження України в глобалізаційних мовний простір. Усі ці передумови та процеси позначилися на стані різних субсистем української мови, зокрема й на українському ономастичному

просторі. Українська онімна лексика посттоталітарної доби зазнала чималих змін.

В українському та зарубіжному мовознавстві нема спільної думки щодо сутності глобалізації у мовній сфері, а також аналізу її наслідків як для конкретних мов загалом, так і для їх окремих субсистем.

Інформаційна відкритість, а отже, й інформаційна присутність чужоземних учасників комунікативного процесу. За своєю природою вона наднаціональна, навіть космополітична [1, с. 48]».

Пострадянський період глобалізації у сфері українського іменника часто відбувається у формі його русифікації, однак ужгородський дослідник слушно наголошує, що «глобалізація у сфері національного іменника явище багатоліке, її арсенал має численні та різноманітні знаряддя, проте усіх їх об'єднує інтегральна ознака або одне призначення – уневизначувати, нівелювати національну своєрідність та самобутність національного назовництва, а німецька, англійська, італійська чи зулуська або ірокезька мови виступають лише засобом у осягненні цієї мети [2, с. 76]».

Анаціональна за своєю природою, глобалізація нівелює національні культури. /.../ Тепер на зміну комуністичній глобалізації повсюдно приходять глобалізація лібералізму. Проте об'єктивно суть її така є, як і комуністичної: позбавити людей їхньої духовної, національно-культурної своєрідності, мови [3, с. 3–4]».

На нашу думку, першочерговою причиною, яка впливає на процеси глобалізації в українському ономастичному просторі пострадянської доби можна вважати численні спроби передавати українські власні назви, зокрема фірмоніми, засобами латинської графіки. Через те, що чисельна кількість розвинених країн Європи та Північної Америки, як правило, використовують латинську графіку, то й в Україні певна частина її громадян розглядає використання такого роду назв як засіб прилучення або органічного входження в глобальний економічний простір. Наприклад: мережа дитячих магазинів «*Babyzone*» (м. Івано-Франківськ), магазин дверей та воріт «*Hörmann*» (м. Івано-Франківськ), магазин жіночого одягу «*Ledy Line*» (м. Івано-Франківськ), магазин тканин та фурнітури «*Lili*» (м. Івано-Франківськ), торговий центр «*River park*» (м. Івано-Франківськ) тощо.

Ще одним із різновидів використання графіки власної назви з рекламною метою її носія можна вважати численні факти появи гібридних, латино-кириличних українських ергонімів на зразок страхова компанія «*PZU Україна*» (м. Мукачево), магазин «*Соланж*» (м. Мукачево), ТОВ «*AZ-Харків*» (м. Харків), ТОВ «*ACD-Експрес*»

(м. Харків), ТОВ «L-Мастер» (м. Київ), компанія «GSM-Шлюз» (м. Дніпро), ПП «IQ Центр» (м. Київ), ПП «Планета Z» (м. Київ), ТОВ «SAER Україна» (м. Київ) та інші.

Включення посттоталітарної України в глобальний мовний простір спричинило помітне зростання впливовості англійської мови, яка в багатьох субсистемах українського ономастикону потіснила російську. Тому має рацію Б. Ажнюк, який також схильний пояснювати зростання в Україні присутності англійської мови впливом глобалізації: поряд з українською та російською мовами вона стає учасником боротьби за вплив на мовну свідомість і мовну діяльність у певних комунікативних середовищах [1, с. 54].

Так на території сучасної України панує засилля російськомовних назв фірмонімів, у зв'язку із їх активною пропагандою численними масмедійними засобами у багато чому спільного україно-російського інформаційного простору. Так, в окремих регіонах України, зокрема на сході та півдні, відсоток російськомовних ергонімів може сягати навіть 70-75%. Пор.: ТОВ «Рассвет» (м. Дніпро), ТОВ «Александр» (м. Київ), ТОВ «Ирбис» (м. Херсон), готель «Одесса» (м. Одеса) тощо. Ці факти, на нашу думку, слугують вагомим доказом того, що й російська мова може виступати засобом поширення глобалізаційних впливів в українському ономастичному просторі посттоталітарної доби.

У сфері сучасної української ергонімії глобалізаційні впливи позначаються не лише на лексичному рівні онімів, а й поширюються на їх словозміну. Всі ці процеси вкрай негативно впливають на становлення та розвиток українського ономастичного простору пострадянської доби. Необхідно слідкувати за дотриманням норм української літературної мови як на правописному, так і на законодавчому рівні. Це сприятиме унеможливленню використання чужорідних назв, які суперечать культурі, а також традиціям українського народ.

Література:

1. Ажнюк Б. М. Мовні зміни на тлі деколонізації та глобалізації. Мовознавство. 2001. № 3. С. 48–54.
2. Белей Л. Українські імена колись і тепер. Київ: «Темпора», 2010. 128 с.
3. Радевич-Винницький Я. Глобалізація і мовно-інформаційний простір в Україні. Дрогобич: «Коло», 2005. 16 с.